

Moeten bomen wijken voor zonnepanelen?

Bomen en zonnepanelen, beide belangrijk voor een duurzame toekomst

De rechtbank Midden-Nederland deed recent uitspraak over de vraag of bomen gekapt mogen worden ten behoeve van de plaatsing van zonnepanelen. Wat weegt zwaarder: het belang het behoud van bomen of het belang van duurzame energie?

Auteur: Jasmine Smits

Kapvergunning

Met het oog op een duurzame toekomst kiezen steeds meer mensen voor zonnepanelen. Gemeenten ontvangen vaak vergunningsaanvragen van boomeigenaren die in dat verband kap of snoei van bomen wensen. De kap is dan nodig om ruimte te maken voor de plaatsing van zonnepanelen of om meer energie te kunnen opwekken. Maar het snoeien of kappen van bomen mag niet altijd van de gemeente. De gemeente heeft er immers belang bij dat bomen behouden worden met oog op het groen in de wijk of de biodiversiteit. Zowel bomen als zonnepanelen zijn belangrijk voor een duurzame toekomst.

Als boomeigenaar heb je in sommige gevallen een vergunning nodig als je een boom wilt kappen. Vrijwel elke gemeente heeft eigen regels voor het kappen en snoeien van bomen. Deze zijn vastgelegd in plaatselijke regelgeving, zoals de algemene plaatselijke verordening of de bomenverordening. Daarin kan worden vermeld in welke gevallen een kapvergunning vereist is. Ook is daarin opgenomen op welke gronden de gemeente een vergunningsaanvraag kan weigeren.

Belangenafweging bij kapvergunning

Nadat een kapvergunning is aangevraagd, neemt de gemeente het besluit om de vergunning te verlenen of te weigeren. De gemeente weegt hierbij de belangen af die bij het besluit betrokken zijn. Het kan van belang zijn om een boom te behouden, bijvoorbeeld omdat de boom monumentale, landschappelijke, cultuurhistorische of ecologische waarde heeft. Tegenover het belang van het behoud van de boom staat het belang van de boomeigenaar, die overlast ondervindt doordat de schaduw van de boom de werking van de zonnepanelen belemmert. Ernstige overlast kan een reden zijn voor de gemeente om een vergunning te verlenen, ook als er sprake is van een weigeringsgrond.

In haar belangenafweging zal de gemeente ook de specifieke omstandigheden van het geval meenemen. Worden de zonnepanelen bijvoorbeeld ergens geplaatst waar al vele jaren bomen staan, dan zal de gemeente waarschijnlijk eerder geneigd zijn om een vergunning te weigeren. Als bij het planten van de bomen te weinig rekening is gehouden met zonnepanelen die er al waren of als de bomen ziek zijn,

3 min. leestijd

kunnen dat redenen zijn om de vergunning te verlenen. Daarnaast kan de gemeente alternatieve oplossingen meenemen, zoals beperkte snoei van de bomen of herplant van een kleinere soort boom die minder schaduwghinder geeft. De gemeente moet in haar besluit goed motiveren welk belang het zwaarst weegt en welke feiten zij in haar oordeel heeft betrokken.

De gemeente kan in het nieuwe besluit kiezen om het oude besluit in te stand houden, te wijzigen of in te trekken

Proces na het besluit van de gemeente

Na het besluit van de gemeente kunnen belanghebbenden die het daar niet mee eens zijn daartegen in bezwaar gaan. Naast de aanvrager van de vergunning kunnen ook omwonenden van een boom belanghebbende zijn. Dit is het geval als de boom zich maximaal 100

meter van de woning van de belanghebbende bevindt, of als de belanghebbende de boom vanuit zijn woning kan zien en de boom zich maximaal 200 meter van de woning bevindt.¹

Nadat er bezwaar is gemaakt, neemt de gemeente een nieuw besluit, het zogenaamde 'besluit op bezwaar'. De gemeente kan in het nieuwe besluit kiezen om het oude besluit in te stand houden, te wijzigen of in te trekken.

Is een belanghebbende het niet eens met het nieuwe besluit, dan kan deze daartegen in beroep gaan bij de bestuursrechter. In beroep toetst de bestuursrechter alleen of de gemeente in redelijkheid tot haar besluit kon komen en de belangen zorgvuldig heeft afgewogen. De rechter weegt echter niet zelfstandig de belangen af. Om te voorkomen dat de boom tijdens de bezwaarperiode gekapt wordt, kunnen belanghebbenden daarnaast om een voorlopige voorziening vragen bij de voorzieningenrechter tijdens de procedure bij de bestuursrechter. De voorzieningenrechter kan dan beslissen dat de boom niet gekapt mag worden totdat de bestuursrechter definitief uitspraak heeft gedaan. Tot slot kan tegen de uitspraak van de bestuursrechter hoger beroep worden ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Dit orgaan oordeelt op zijn beurt over de beslissing van de bestuursrechter.

Toetsing door de rechter

Hoewel de bestuursrechter niet zelf de belangen afweegt, velt deze toch een oordeel over de belangenafweging van de gemeente. Hoe kijkt een bestuursrechter naar de afweging van het belang van het behoud van bomen en van het opwekken van duurzame energie met zonnepanelen? Beide dragen namelijk bij aan verduurzaming.

Op 17 december 2020 deed de rechtbank Midden-Nederland uitspraak over een kapvergunning en zonnepanelen.² Een bewoner had vergunning aangevraagd voor het kappen van een aantal beuken. De bewoner wilde

namelijk zonnepanelen aanbrengen op het dak van zijn woning, maar constateerde dat er (te) veel schaduwwerking was op het dak. De gemeente Utrechtse Heuvelrug weigerde om een kapvergunning te verlenen. Het belang van het behoud van de beuken woog volgens de gemeente zwaarder dan het belang van de bewoner. Uit een rapport van de gemeente bleek dat de bomen hun waarde voor de natuur en het stads- en dorpschoon nog ongeveer tien jaar zouden blijven vervullen. Daarnaast opperde de gemeente een alternatieve oplossing voor de bewoner: door de zonnepanelen te verplaatsen of de bomen te snoeien, kon de impact van de schaduw op de opbrengst van de zonnepanelen verkleind worden. De gemeente gaf aan dat zij de ambities van de bewoner tot het verbeteren van klimaat, ecologie, biodiversiteit en duurzame energieopwekking zeer waardeerde, maar dat die belangen niet zwaarder wogen dan het belang om de beuken te behouden.

De rechtbank oordeelde dat de gemeente in redelijkheid voornoemde belangenafweging kon maken en dat het behoud van de bomen voorrang heeft op het belang van de zonnepanelen. De vraag welk belang zwaarder weegt, is erg casuïstisch van aard. Het is bijvoorbeeld denkbaar dat als de kwaliteit van de bomen slechter was geweest, het belang van de zonnepanelen zwaarder had gewogen. Maar het kappen van gezonde bomen ten behoeve van zonnepalen ging deze gemeente en deze rechter in ieder geval te ver.

Jasmine Smits Haut Legal

BE SOCIAL Scan, lees & deel!

Wat weegt zwaarder: het belang van het behoud van bomen of het belang van duurzame energie?

¹ Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, 11-01-2012, ECLI:NL:RVS:2012:BV0559.

² Rechtbank Midden-Nederland, 17-12-2020, ECLI:NL:RBMNE:2020:5518.